

Oponentský posudek na rigorózní práci

Autor: Mgr. Magda Frantlová

Téma: Právní úprava výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů se zvláštním zaměřením na fotovoltaické elektrárny

1. Úvod

Rigorózní práce na téma „Právní úprava výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů se zvláštním zaměřením na fotovoltaické elektrárny“ Mgr. Magdy Frantlové je zpracována v celkovém rozsahu 118 stran, včetně seznamů zdrojů a použitých zkratk, tří příloh a povinných součástí (abstrakty, anglické shrnutí, klíčová slova). Samotný výklad je, kromě věcného úvodu do problematiky a závěru, členěn do sedmi částí věnovaných postupně mezinárodněprávnímu rámci a globálním souvislostem výroby energie z obnovitelných zdrojů (dále jen „OZE“), unijnímu energetickému právu, právní úpravě OZE v ČR, finančním a fiskálním aspektům výroby elektřiny z OZE, praktickým problémům způsobeným nárůstem počtu výroben elektřiny z OZE v ČR, ústavněprávním a mezinárodněprávním souvislostem některých ustanovení české právní úpravy a srovnání s vývojem ve vybraných dalších státech. Jednotlivé části jsou zakončeny dílčími shrnutími.

2. Téma

Zvolené téma je zajímavé a aktuální, a to nejen z pohledu právního. Využívání konvenčních (slovy autorky „tradičních“) zdrojů energie, tedy fosilních paliv, má celou řadu negativních dopadů, jak politických a ekonomických, tak zejména environmentálních, a OZE tak představují logickou alternativu, k níž se upíná pozornost státních i nestátních aktérů. Ani využívání OZE však není zcela bez rizik, ať už v podobě nepřímých negativních vlivů na některé složky životního prostředí (půda, biodiverzita, krajina), či dopadů v oblasti sociální (zvyšování cen elektřiny pro domácnosti z důvodu podpory OZE). Právo hraje pro minimalizaci potenciálních negativních dopadů využívání OZE zásadní roli, analýza relevantních právních norem a jejich uplatňování v praxi proto jako téma rigorózní práce plně ob stojí, byť jeho vědecký rozměr je pouze omezený. Z hlediska vývoje právní úpravy využívání OZE lze za aktuální považovat i zvýšenou pozornost věnovanou autorkou výrobě energie ze slunečního záření.

Zvolené téma považuji za relativně náročné, a to jak z důvodu jeho technického charakteru, tak omezené dostupnosti české odborné právní literatury.

3. Hodnocení zpracování tématu

Autorka v práci prokazuje rozsáhlé praktické znalosti, přesto však zpracování tématu nemohu – ve světle skutečnosti, že se jedná o rigorózní, tedy vědeckou práci –, ohodnotit jinak než jako průměrné až podprůměrné. V hodnocení se budu postupně věnovat cílům práce a použitým metodám, struktuře a formální stránce práce a jejímu obsahu.

3.1. Cíle a použité metody

Autorka v předmluvě uvádí, že cílem práce je „*popsat a zhodnotit vývoj české právní úpravy obnovitelných zdrojů elektrické energie s ohledem na její praktické ekonomické a ekologické souvislosti, a to jak v rámci České republiky, tak i ve vztahu k zahraničním subjektům a mezinárodním organizacím, jejichž je Česká republika členem*“, a dále že by se „*[r]áda ... zamyslela nad globálními trendy využívání obnovitelných zdrojů elektrické energie a vzájemné interakce environmentalistiky, technologického vývoje a příslušné právní úpravy ať již v lokálním, či celosvětovém měřítku*“ (str. 9). Cíl práce je v zásadě srozumitelný a odpovídající vědecké práci tohoto stupně, autorka ho však naplňuje jen v omezeném rozsahu; co se týká ekologických souvislostí české právní úpravy využívání OZE a zmíněných interakcí pak prakticky vůbec. Nejsem též přesvědčena o pravdivosti výčtu použitých metod (analýza, komparace a dedukce, str. 10), práce je dle mého názoru založena především na deskripci, komparace se prakticky neobjevuje.

3.2. Struktura a formální stránka

Struktura práce je poněkud nepřehledná a více než vnitřní logické členění vědecké kvalifikační práce připomíná, zejména její druhá polovina, osnovu pracovního materiálu pro vnitřní potřeby advokátní kanceláře. Názvy kapitol části osmé (a struktura výkladu této části obecně) jsou dle mého názoru pro vědeckou práci naprosto nevhodné. Nelogické je též členění části deváté, která se dělí na dvě kapitoly, z nichž druhou představuje shrnutí.

Z hlediska formálního upozorňuji na omezený rozsah čistého textu, který nedosahuje požadovaných 100 stran (byť je pravděpodobně naplněn požadavek minimálního počtu znaků, a není tedy důvod pro nepřipuštění práce k obhajobě). V práci se objevují drobné chyby z nepozornosti, které bylo možné odstranit pečlivější závěrečnou korekturou textu. Použitý styl je srozumitelný, autorka až na výjimky (např. absence čísla citované stránky v některých odkazech) správně odkazuje na použité zdroje a vhodně využívá poznámek pod čarou. Za ne zcela vhodné do vědecké práce považuji používání kombinace tučného a podtrženého písma pro některé věty závěru, a to tím spíše, že se nejedná o zdůraznění zásadních autorčiných argumentů a závěrů či její konkrétní návrhy *de lege ferenda*, ale o jakési obecné „shrnutí uvnitř shrnutí“, jehož význam mi uniká.

3.3. Obsah

Z hlediska obsahu považuji práci za nevyváženou a pouze v omezeném rozsahu naplňující cíle, které si autorka vytkla. Výklad je přesvědčivý v kapitolách zabývajících se některými dílčími aspekty české právní úpravy využívání OZE, zejména ve vztahu k fotovoltaickým elektrárnám. Je zřejmé, že tomuto tématu autorka skutečně rozumí a zajímá ji. Je proto škoda, že v kapitole osmé, věnované ústavněprávním a mezinárodněprávním souvislostem změn právní úpravy podpory využívání energie z obnovitelných zdrojů, která nabízela největší prostor pro právní argumentaci a projevení autorčiných vlastních názorů, zcela rezignuje na jakýkoliv vědecký přístup. Nejvýraznějším

projevem této rezignace jsou bodové výčty možných argumentů ústavnosti a protiústavnosti změn právní úpravy na str. 82 a 83, kde autorka uvádí některá právně sporná tvrzení, aniž by je jakkoli vysvětlovala a vypořádávala se s příslušnými protiargumenty (viz otázky k obhajobě). Kritéria vědeckého právního textu nenaplní ani část devátá, věnovaná srovnání s vývojem ve vybraných dalších státech, v níž není vůbec zřejmé, o jaké zdroje se autorka opírá a která je svým minimálním rozsahem spíše ilustrací podobných problémů v různých státech než skutečnou komparací.

Obecně mi v práci chybí mnohem výraznější analýza environmentálních souvislostí využívání fotovoltaických elektráren, resp. OZE obecně, a role právní úpravy při minimalizaci jejich potenciálních negativních dopadů. Přestože autorka píše práci na katedře práva životního prostředí, environmentální rozměr její práce je minimální (omezuje se pouze na dvě stránky věnované významu OZE pro udržitelný rozvoj a snižování emisí – spíše než koncentrace, jak uvádí autorka –, skleníkových plynů).

4. Závěr a doporučení

Předložená rigorózní práce trpí celou řadou nedostatků a působí na mě poněkud uspěchaným dojmem. Projevuje se v ní snaha o maximální zužitkování poznatků z advokátní praxe s minimálními vícenáklady v podobě skutečně vědeckého uchopení tématu. Z výkladu jsou přitom zřejmé autorčiny rozsáhlé znalosti pojednávané problematiky a její schopnost samostatné práce, svého potenciálu – a potenciálu tématu – však bohužel nedokáže využít. Celkově práci ještě považuji za obhajitelnou, a to i vzhledem k náročnosti tématu, jedná se však dle mého názoru o promarněnou příležitost.

Přes výše uvedené výtky **konstatuji**, že **práce ještě splňuje požadavky kladené na rigorózní práce** Rigorózním řádem Právnické fakulty UK, tedy prokazuje autorčiny hlubší znalosti ze zpracovávané problematiky a její schopnost samostatné tvůrčí činnosti, a **doporučuji ji proto k ústní obhajobě**.

Vedle vyjádření k výtkám uvedeným v posudku bych autorku v rámci obhajoby požádala o stručné vyjádření k následujícím tématům:

1. Jak myslí autorka tvrzení na str. 83, že neústavnost změn právní úpravy podpory energie z obnovitelných zdrojů bylo možné vyslovit na základě rozporu s článkem 7 Ústavy či s mezinárodně-právními závazky ČR na poli ochrany klimatu?
2. Možné negativní environmentální vlivy fotovoltaických elektráren a role práva při jejich minimalizaci.

V Praze dne 7. listopadu 2013

JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.
oponent rigorózní práce